

Δέκα οκτώ δισεκατομμύρια ευρώ οι δανειοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων προς την Ελλάδα κατά την περίοδο 1981-2008

Του κ. **Πλούταρχου ΣΑΚΕΛΛΑΡΗ**
Αντιπροέδρου Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

Με ιδιαίτερη χαρά σας υποδέχομαι σήμερα στην εκδήλωση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 50 ετών από την ίδρυσή της. Η σημερινή Ημερίδα μας δίνει την δυνατότητα να εκθέσουμε την βασική στρατηγική της Τράπεζας. Να συζητήσουμε μαζί σας τρόπους και ιδέες ενδυνάμωσης της συνεργασίας μας με το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα, με απώτερο σκοπό την στήριξη της πραγματικής οικονομίας, την αύξηση της παραγωγικότητας, την άνοδο της ευημερίας.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων είναι το χρηματοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι ένας θεσμός ευρωπαϊκός, με ουσιαστικό και ενεργό ρόλο στην περιφερειακή ανάπτυξη και ως εκ τούτου στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας. Το συνολικό ύψος δανειοδοτήσεων της Τράπεζας στην Ελλάδα, από την είσοδο της Χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1981 μέχρι σήμερα, ανέρχεται περίπου στα 18 δισεκ. Ευρώ. Οι χρηματοδοτήσεις αυτές χρησιμοποιήθηκαν βασικά για την υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών της Χώρας, κυρίως στον τομέα των μεταφορών, καθώς επίσης και στον τομέα της ενέργειας. Ο δημόσιος χαρακτήρας, καθώς και το μέγεθος των επενδύσεων αυτών είχε ως αποτέλεσμα οι δανειοδοτήσεις της Τράπεζας να προσανατολίζονται περισσότερο προς τον δημόσιο τομέα. Θα ήθελα να τονίσω όμως ότι τα τελευταία χρόνια η Τράπεζα έχει συμμετάσχει καταλυτικά στην χρηματοδότηση ιδιωτών για την υλοποίηση σημαντικών έργων υποδομής μέσω συμβάσεων παραχώρησης. Σημαντικά παραδείγματα τέτοιων έργων είναι το Διεθνές Αεροδρόμιο Αθηνών, η Γέφυρα Ρίου-Αντίρριου, η Αττική Οδός, οι αυτοκινητόδρομοι Κορίνθου-Τρίπολης-Καλαμάτας και Ελευσίνας-Κορίνθου-Πατρών-Πύργου-Τσακώνα.

Σήμερα, όμως, δεν ήρθαμε εδώ για να αναπολήσουμε την ιστορία μας. Ήρθαμε για να δείξουμε τι στοχεύουμε να κάνουμε από εδώ και πέρα. Θα ήθελα, λοιπόν, να σας δώσω μια πρώτη ιδέα για το πώς βλέπω την δραστηριότητα της Τράπεζας να διαμορφώνεται στο μέλλον. Ο στόχος μας είναι να προσαρμόσουμε τις δραστηριότητες της Τράπεζας στις ανάγκες της Ελληνικής οικονομίας, στο μοντέλο ανάπτυξης της Ελληνικής οικο-

νομίας. Όπως θα δείτε, σημαντικό στοιχείο στη στρατηγική μας είναι η δημιουργία μας πιο ουσιαστικής συνεργασίας με τον τραπεζικό τομέα στην Χώρα μας.

Βεβαίως, μια συνετή στρατηγική λαμβάνει υπόψη την παρούσα συγκυρία. Βρισκόμαστε στο μέσο μιας παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης. Υπό αυτές τις συνθήκες ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων είναι ακόμη πιο σημαντικός. Σε περιόδους αναταραχής, η Τράπεζα έχει την ικανότητα να παρέχει συντονισμένη στήριξη στην ευρωπαϊκή οικονομία μέσω εξειδικευμένων χρηματοπιστωτικών εργαλείων. Η Τράπεζα θα παρουσιάσει στο Συμβούλιο Υπουργών ECOFIN στις 2 Δεκεμβρίου σχέδιο δράσεων της από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για την αντιμετώπιση της κρίσης και την τόνωση της ευρωπαϊκής οικονομίας. Μερικά στοιχεία από αυτό το σχέδιο είναι ήδη γνωστά και αφορούν την αύξηση των χρηματοδοτήσεών μας προς τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις. Θα αναφερθώ σήμερα στο πώς το πρόγραμμα αυτό αγγίζει την ελληνική οικονομία.

Θα ξεκινήσω, λοιπόν, με τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις στις οποίες είναι αφιερωμένη η πρώτη από τις τρεις ενότητες της σημερινής ημερίδας. Για την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων η χρηματοδότηση των Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων έχει αποτελέσει προτεραιότητα στο μεγαλύτερο μέρος της πενήντάχρονης ιστορίας της. Σήμερα, είναι προτεραιότητα για όλους. Οι επιχειρήσεις αυτές είναι η ραχοκοκαλιά της ελληνικής, αλλά και της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Μέχρι το τέλος του 2011, σε συνεργασία με εμπορικές τράπεζες, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σκοπεύει να κινητοποιήσει για τις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις στην Ευρώπη 30 δισεκ. Ευρώ. Από αυτά, 15 δισεκ. Ευρώ θα διατεθούν κατά την περίοδο 2008-2009.

Ειδικά για την Ελλάδα, υπάρχουν αυτήν τη στιγμή ενεργές πιστωτικές γραμμές για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις ύψους περίπου 600 εκατομμυρίων Ευρώ. Τα ποσά αυτά διατίθενται μέσω τεσσάρων συνεργαζόμενων Τραπεζών. Υπάρχει όμως μεγάλο ενδιαφέρον για περαιτέρω χρηματοδοτήσεις. Βρισκόμαστε τώρα σε συζητήσεις με άλλες έξι Τράπεζες. Στόχος μας για το 2009 είναι να διπλασιάσουμε τον αριθμό των Τραπεζών με τις οποίες συνεργαζόμαστε, καθώς επίσης, να διπλασιάσουμε τις πιστωτικές γραμμές για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

Πρόσφατα, προσαρμόσαμε τα προϊόντα μας στις ανάγκες της αγοράς. Μετά από εκτεταμένες διαβουλεύσεις με Τράπεζες και Επιχειρήσεις σε διάφορες Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δημιουργήσαμε ένα πιο ευέλικτο προϊόν για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

Τι έχει αλλάξει; Κατ' αρχήν, η διαδικασία έχει απλοποιηθεί δραστικά. Τώρα χρειαζόμαστε από την μεσολαβούσα Τράπεζα μόνο το όνομα της επιχείρησης, τη διεύθυνση, τον τομέα στον οποίο λειτουργεί, τον αριθμό υπαλλήλων της, και το μέγεθος του δανείου. Έχουμε αναβαθμίσει τις απαιτήσεις για διαφάνεια στην μεταφορά του οικονομικού οφέλους από τις Τράπεζες προς τους δανειολήπτες. Αυτή η διαφάνεια είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του προϊόντος για να στηρίξουμε τους Μικρομεσαίους.

Επίσης, προωθούμε ουσιαστικούς τρόπους να μοιρασθούμε τον πιστωτικό κίνδυνο μαζί με εμπορικές Τράπεζες για χορηγήσεις προς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις αλλά και μεγαλύτερες βιομηχανικές μονάδες. Αυτό συμβαδίζει με την πολιτική μας για ανάληψη αυξημένων χρηματοπιστωτικών κινδύνων. Θεωρώ τις δομές αυτές ιδιαίτερα σημαντικές για την χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα στην Ελλάδα. Για την αποτελεσματική τους

χρησιμοποίηση χρειαζόμαστε σταθερή και μακροχρόνια συνεργασία με τις εμπορικές Τράπεζες.

Τέλος, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, στο οποίο είμαστε πλειοψηφικός μέτοχος, έχει επίσης την δυνατότητα, μέσω του Προγράμματος Ανταγωνιστικότητας και Καινοτομίας, να χορηγεί εγγυήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις. Αυτό γίνεται συνήθως μέσα από δημόσιους ή και ιδιωτικούς φορείς που έχουν την αποστολή της παροχής τέτοιων εγγυήσεων. Αυτή τη στιγμή διαπραγματευόμαστε με το ΤΕΜΠΜΕ ακριβώς για αυτό το σκοπό. Πιστεύουμε, ότι αυτά τα δωρεάν χρήματα της Επιτροπής έρχονται σε ένα κρίσιμο χρονικό σημείο, όχι μόνο για την παροχή ρευστότητας στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, αλλά επίσης για την δυνατότητα τους να επενδύσουν και να αναλάβουν κίνδυνο.

Προχωρώ τώρα στις άλλες δύο ενότητες της Ημερίδας, που καλύπτουν τις χρηματοδοτήσεις μας προς τη βιομηχανία, την έρευνα και τις συμπράξεις. Η στρατηγική μας στοχεύει στην προσφορά προστιθέμενης αξίας μέσω χρηματοδοτήσεων για επενδύσεις, που συμβάλλουν στους στόχους προτεραιότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την Ελλάδα στοχεύουμε για τα επόμενα χρόνια σε μια μεγαλύτερη παρουσία και από αποψη ποσότητας, αλλά και από αποψη προστιθέμενης αξίας. Στόχος μας είναι να βελτιστοποιήσουμε τις χρηματοδοτήσεις μας προς τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, να διατηρήσουμε την ενεργειακή ασφάλεια και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με ταξύ των κύριων προτεραιοτήτων μας, και να καταστήσουμε βασικοί χρηματοδότες των καινοτόμων δραστηριοτήτων.

Επίσης, η χρηματοδότηση των συμπράξεων παραχώρησης (PPPs) αλλά και των Συμπράξεων Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (PFIs), θα παραμείνει ένας τομέας με σημαντικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει χρηματοδοτήσει συμπράξεις παραχώρησης και έργα ΣΔΙΤ ύψους πάνω από 20 δισεκ. Ευρώ. Πρόσφατα, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνέστησε το Ευρωπαϊκό Κέντρο Εξειδίκευσης Συμπράξεων Παραχώρησης και ΣΔΙΤ (το επονομαζόμενο EPEC - European PPP Expertise CENTRE). Το κέντρο αυτό εξειδικεύεται στην παροχή πληροφόρησης και συμβουλών προς τις ειδικές υπηρεσίες και αναθέτουσες αρχές των χωρών μελών.

Η πρόσβαση στη γνώση αποτελεί, επίσης, στόχο προτεραιότητας για την Τράπεζα. Η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης είναι απαραίτητη για την καταπολέμηση της ανισότητας και της φτώχειας. Αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της ανανεωμένης ατζέντας κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ατζέντα αυτή περιλαμβάνει την ενίσχυση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματικών δεξιοτήτων. Η Τράπεζα προάγει τους στόχους αυτούς μέσω μιας πρωτοβουλίας της με την ονομασία “Οικονομία της Γνώσης», η οποία έχει τρεις πυλώνες:

- Εκπαίδευση και κατάρτιση.
- Έρευνα και ανάπτυξη.
- Καινοτομία.

Η πρωτοβουλία αυτή καλύπτει τις επενδύσεις στον τομέα της παιδείας, που ενθαρρύνουν τη συμμετοχή στην εργασία και τη δημιουργία γνώσης. Καλύπτει επίσης την Έρευνα και Ανάπτυξη και την Καινοτομία, μέσω χρηματοδοτήσεων για σχετικές εφαρ-

μογές, διάδοση και υποστηρικτικές υποδομές σε όλους τους κλάδους της βιομηχανίας και των υπηρεσιών.

Μία άλλη από τις ενότητες της σημερινής ημερίδας είναι ακριβώς αφιερωμένη στα καινούργια χρηματοδοτικά εργαλεία, που έχει αναπτύξει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Θα ακούσουμε, για παράδειγμα, για τα εργαλεία εγγυοδοτήσεων προς τις εμπορικές Τράπεζες για την υποστήριξη των διευρωπαϊκών δικτύων (LGTT) καθώς και για χορήγηση δευτερευόντων δανείων για την ανάπτυξη της έρευνας και τεχνολογίας (RSFF).

Με βάση την εμπειρία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων σε άλλες Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η υλοποίηση των στόχων μας είναι άμεσα συνδεδεμένη με μία ουσιαστική και ενεργή συνεργασία με το εγχώριο τραπεζικό σύστημα. Στην Ελλάδα, υπάρχουν τεράστια περιθώρια. Παραδείγματος χάριν, οι χρηματοδοτήσεις μας στην Ελλάδα τα τελευταία 5 χρόνια (2003 - 2007) ανήλθαν περίπου σε 5 δισεκ. 400 εκατομμύρια Ευρώ. Μόνο το 10% αυτών των χρηματοδοτήσεων αφορούσε δάνεια προς εμπορικές τράπεζες για την χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, όταν, κατά την ίδια περίοδο, το αντίστοιχο μέσο ποσοστό σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν περίπου 25%. Σε αυτές τις Χώρες είναι, επίσης, υψηλότερες οι δανειοδοτήσεις της Τράπεζας προς τις μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, που γίνεται μέσω εμπορικών Τραπεζών.

Είναι γνωστό, ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ιστορικά είχε ένα περιορισμένο εύρος προϊόντων σε συνδυασμό με σχετικά χαμηλή όρεξη για πιστωτικούς κινδύνους. Προτιμούσαμε να χρηματοδοτούμε δανειολήπτες υψηλής δανειοληπτικής ικανότητας με πρωτεύον χρέος. Παράλληλα το Ελληνικό πιστωτικό σύστημα χαρακτηριζόταν από υψηλή ρευστότητα και σχετικά βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις. Έτσι, εξηγείται, εν μέρει, η περιορισμένη συνεργασία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων με τον τραπεζικό τομέα. Πιστεύω, ότι αυτό μελλοντικά θα αλλάξει. Αφ' ενός, ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει σήμερα ο τραπεζικός τομέας στην Ελλάδα είναι διαφορετικός, ειδικότερα μέσα στο πλαίσιο της παρούσας οικονομικής κρίσης. Αφ' ετέρου, έχουμε νέα στρατηγική στον όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, ειδικότερα με την ανάληψη περισσότερων κινδύνων και την προσφορά νέων χρηματοδοτικών εργαλείων.

Πριν κλείσω, θα ήθελα να αναφερθώ στην ισχυρή παρουσία των Ελληνικών Τραπεζών στην Νοτιοανατολική Ευρώπη. Οι ελληνικές τράπεζες έχουν εξαγοράσει ή αποκτήσει τον έλεγχο εμπορικών τραπεζών στις γειτονικές Χώρες, προσφέροντας με αυτόν τον τρόπο σημαντικές τραπεζικές εργασίες σε ελληνικές επιχειρήσεις οι οποίες επίσης επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους σε αυτές τις Χώρες. Είναι δεδομένο ότι και η δραστηριότητα της ΕΤΕπ αυξάνεται σημαντικά σε αυτές τις Χώρες. Έτσι η συνεργασία με τον ελληνικό τραπεζικό τομέα θα αναπτυχθεί περαιτέρω αυξάνοντας τις συνεργίες με τις ελληνικές επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται σε αυτές τις Χώρες.

Κλείνοντας, ελπίζω, ότι σας έδωσα μία συνοπτική εικόνα σχετικά με τους στόχους της Τράπεζας για την μελλοντική της δραστηριότητα στην Ελλάδα. Πιστεύω, ότι μέσα από τις παρουσιάσεις και τις συζητήσεις που θα ακολουθήσουν, θα τεθούν οι βάσεις για μία εποικοδομητική και ουσιαστική συνεργασία με τον ελληνικό τραπεζικό τομέα στα χρόνια που έρχονται.

Είμαστε πάντα στην υπηρεσία της ελληνικής οικονομίας.